

Wymagania edukacyjne przedmiotu geografia

w zakresie rozszerzonym do podręcznika autorstwa Zbigniewa Zaniewicza dla szkoły ponadgimnazjalnej
– GEOGRAFIA 3 cz.1

Wymagania edukacyjne zostały sformułowane w odniesieniu do poszczególnych lekcji. Liczba lekcji w poszczególnych działach materiału nauczania jest taka sama: zaplanowano po 16 godzin lekcyjnych. W planie wynikowym nie ujęto lekcji powtórzeniowych. Na lekcjach powtórzeniowych nie realizuje się nowego materiału nauczania. Lekcje te są przeznaczone na porządkowanie i utrwalanie wcześniej zdobytych wiadomości oraz umiejętności.

Tabele, w których zapisano wymagania edukacyjne na poszczególne oceny mają bardzo prostą konstrukcję – są dwurubrykowe. Wymagania edukacyjne zostały podzielone na:

- * podstawowe – odnoszące się do oceny dopuszczającej oraz oceny dostatecznej,
- * ponadpodstawowe – dotyczące oceny dobrej i ocen wyższych.

Należy pamiętać, że skala ocen jest sześciostopniowa i wymagania na ocenę celującą muszą mieścić się w obrębie podstawy programowej. Nauczyciel może rozszerzyć realizowany materiał o treści, które uzna za ważne, pamiętając o realizacji podstawy programowej w pierwszej kolejności. Wiadomości dodatkowe mogą być dodatkowo oceniane.

Temat (rozumiany jako lekcja w podręczniku)	Dział: ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE POLSKI	
	Wymagania edukacyjne	
	PODSTAWOWE	PONADPODSTAWOWE
	Uczeń:	Uczeń:
1. Położenie Polski na świecie i w Europie	<ul style="list-style-type: none">▪ opisuje położenie Polski w Europie i na świecie na podstawie mapy▪ podaje cechy położenia Polski▪ opisuje obszar i granice Polski na podstawie danych statystycznych	<ul style="list-style-type: none">▪ charakteryzuje położenie Polski w Europie i na świecie uwzględniając zmiany terytorialne▪ wskazuje zalety i wady geopolitycznego położenia Polski w Europie▪ analizuje i wyjaśnia konsekwencje przyrodnicze, geopolityczne i gospodarcze położenia Polski
2. Budowa tektoniczna Polski	<ul style="list-style-type: none">▪ nazywa główne jednostki tektoniczne Polski i wskazuje je na mapie▪ określa czas powstania jednostek tektonicznych Polski na podstawie przekroju geologicznego	<ul style="list-style-type: none">▪ charakteryzuje położenie Polski na tle struktur tektonicznych Europy▪ potrafi przyporządkować kolejne jednostki tektoniczne Polski do czasu ich powstania▪ analizuje przekrój geologiczny Polski i wyjaśnia różnice między kolejnymi jednostkami tektonicznymi
3. Przeszłość geologiczna Polski od prekambriu do neogenu	<ul style="list-style-type: none">▪ wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne w Polsce w poszczególnych erach▪ określa fałdowania, które doprowadziły do wypiętrzenia gór w Polsce▪ przyporządkowuje pasma górskie Polski do orogenez▪ wymienia surowce mineralne występujące na obszarze Polski	<ul style="list-style-type: none">▪ charakteryzuje główne etapy rozwoju geologicznego Polski zachowując chronologię▪ wyjaśnia związek przyczynowo-skutkowy między budową geologiczną a surowcami mineralnymi występującymi w Polsce▪ opisuje zmiany klimatu, świata roślinnego i zwierzęcego w poszczególnych erach i okresach
4. Przeszłość geologiczna Polski – plejstocen i holocen	<ul style="list-style-type: none">▪ wyjaśnia pojęcia: plejstocen i holocen▪ opisuje zmiany klimatu w czwartorzędzie na podstawie mapy i	<ul style="list-style-type: none">▪ analizuje zasięg zlodowaceń i określa ich kolejność▪ charakteryzuje kolejne zlodowacenia na obszarze Polski

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykresu temperatury ▪ wymienia zlodowacenia na obszarze Polski ▪ wymienia elementy rzeźby polodowcowej w Polsce ▪ opisuje krajobraz staroglacjalny i młodoglacjalny ▪ wskazuje przykłady obszarów w Polsce o rzeźbie polodowcowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje formy polodowcowe występujące na obszarze Polski (wyjaśnia ich powstanie i występowanie) ▪ wykazuje związek między zlodowaceniami a żyznością gleb Polski i występowaniem bogactw mineralnych ▪ porównuje krajobraz staroglacjalny i młodoglacjalny ▪ wskazuje na mapie obszary o rzeźbie staroglacjalnej i młodoglacjalnej
5. Ukształtowanie powierzchni Polski a jej przeszłość geologiczna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje cechy ukształtowania powierzchni Polski na podstawie krzywej hipsograficznej ▪ wymienia główne procesy mające wpływ na ukształtowanie powierzchni Polski ▪ wyróżnia i omawia na podstawie mapy pasowy układ rzeźby w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje główne procesy mające wpływ na ukształtowanie powierzchni Polski, zachowując podział na procesy endogeniczne i egzogeniczne ▪ wyjaśnia związek między przeszłością geologiczną a cechami ukształtowania powierzchni Polski
6. Naturalne uwarunkowania klimatu Polski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia czynniki kształtujące Polski dzieląc je na czynniki strefowe i astrefowe ▪ wyróżnia czynniki antropogeniczne ▪ odczytuje masy powietrza napływające nad Polski korzystając z map tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia wpływ poszczególnych grup czynników na klimat Polski ▪ charakteryzuje typy pogody w Polsce kształtowane przez napływające nad Polskę masy powietrza
7. Elementy klimatu Polski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje elementy klimatu Polski na podstawie map tematycznych (m.in. odczytuje wartości temperatury powietrza, sum opadów, dominujące kierunki wiatru) ▪ przedstawia przestrzenne zróżnicowanie elementów klimatu Polski ▪ wymienia wiatry lokalne w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie elementów klimatu podając czynniki różnicujące ▪ przedstawia warunki termiczne i wielkości opadów typowe dla wybranych regionów Polski ▪ charakteryzuje wiatry lokalne w Polsce
8. Cechy klimatu Polski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne cechy klimatu Polski ▪ wyjaśnia przejściowość klimatu Polski ▪ wyróżnia termiczne pory roku ▪ wymienia regiony klimatyczne Polski na podstawie mapy ▪ podaje cechy regionu klimatycznego miejsca zamieszkania 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje poszczególne cechy klimatu korzystając m.in. z map tematycznych ▪ potrafi uzasadnić przejściowość klimatu Polski ▪ wyróżnia i opisuje regiony klimatyczne Polski
9. Klimat Polski a działalność gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady zjawisk pogodowych i klimatycznych, które powodując szkody w gospodarce Polski ▪ odczytuje długość okresu wegetacji w Polsce na podstawie mapy ▪ zna konsekwencje gospodarcze zróżnicowania długości okresu wegetacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia wpływ klimatu na rolnictwo Polski ▪ dokonuje oceny gospodarczych konsekwencji zróżnicowania długości okresu wegetacji ▪ wyjaśnia wpływ klimatu na przemysł i transport ▪ proponuje sposoby działania ograniczające negatywny wpływ klimatu na gospodarkę np. sposoby zmniejszenia strat spowodowanych suszą lub powodzią
10. Rzeki Polski –	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje z danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia asymetrię dorzeczy

reżimy rzek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy zlewisz i dorzeczy ▪ omawia sposób zasilania polskich rzek (ustrój rzeczny) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ największych rzek Polski ▪ wyjaśnia charakter reżimów rzecznych polskich rzek ▪ charakteryzuje typy powodzi w Polsce
11. Pozostałe wody powierzchniowe w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje występowanie wód podziemnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej ▪ wymienia obszary występowania wód mineralnych w Polsce ▪ wyróżnia dominujące typy genetyczne jezior w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pochodzenie wód podziemnych w Polsce ▪ charakteryzuje wody mineralne Polski ▪ wyjaśnia rozmieszczenie jezior w Polsce
12. Bilans wodny Polski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia elementy bilansu wodnego Polski ▪ opisuje elementy bilansu wodnego Polski posługując się mapą i danymi statystycznymi ▪ wskazuje obszary Polski o dodatnim i ujemnym bilansie wodnym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje dane składowych bilansu wodnego na podstawie danych statystycznych ▪ wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie bilansu wodnego w Polsce ▪ proponuje możliwości zwiększenia zasobów wodnych Polski
13. Sieć wodna Polski w działalności człowieka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje gospodarcze znaczenie wód płynących ▪ omawia znaczenie jezior i sztucznych zbiorników w gospodarce ▪ wskazuje regiony Polski zagrożone deficytem wody ▪ podaje skutki gospodarcze związane z deficytem wody 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje i wyjaśnia przyczyny niedoboru wody w różnych regionach Polski ▪ ocenia stopień czystości polskich wód powierzchniowych
14. Szata roślinna Polski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje cechy zbiorowisk roślinnych występujących w Polsce ▪ wymienia typowe gatunki dla poszczególnych zbiorowisk roślinnych ▪ wymienia piętra roślinne polskich gór 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia charakter szaty roślinnej Polski ▪ opisuje i wyjaśnia skład gatunkowy polskich lasów ▪ określa granice zasięgów wybranych gatunków drzew ▪ wymienia przykłady endemitów i reliktyw w Polsce
15. Gleby strefowe i astrefowe w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje występowanie gleb w Polsce ▪ wyróżnia gleby strefowe i niestrefowe w Polsce ▪ wymienia czynniki decydujące o rozmieszczeniu gleb w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia rozmieszczenie gleb strefowych i niestrefowych w Polsce ▪ charakteryzuje i rozpoznaje profile gleb występujących w Polsce
16. Gleby Polski a działalność człowieka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia klasy bonitacyjne gleb Polski ▪ wyróżnia czynniki powodujące degradację gleb ▪ ocenia przydatność rolniczą gleb regionu zamieszkania 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia przydatność rolniczą gleb Polski ▪ wyjaśnia pozostałe funkcje gleb Polski ▪ ocenia stopień degradacji polskich gleb ▪ proponuje sposoby rekultywacji gleb w Polsce